

**DIFICULTĂȚI DE PREDARE ȘI ASIMILARE A LIMBII ROMÂNE
CA LIMBĂ STRĂINĂ**

Argentina **CHIRIAC**,
Victoria **VÎNTU**,
Tatiana **TREBEȘ**¹,

Abstract

The phonetic and grammatical structures specific to Romanian language presents difficulties in teaching and assimilation Romanian as foreign language. By focusing on the identification and analysis of the defining aspects of the study process of the Romanian language, both teachers and students will face a series of challenges (from simple to complex). The knowledge of the basic vocabulary, phonetic (orthoepic) and morphological structures is important for constructing the discourse. In order to correctly speak the language it is not enough to only know words from the basic vocabulary and grammar rules, but also students must assimilate the rules of pronunciation, lexical combinations.

Key-words: *Romanian as foreign language, phonetic structures, grammatical structures, difficulties in teaching, teaching methods.*

1.Introducere

Axându-ne pe identificarea și analiza aspectelor definitorii procesului de studiu al limbii române ca limbă străină, ne vom confrunta cu un șir de provocări, de la simple la complexe, cărora vom fi nevoiți să le facem față atât în calitate de profesori, cât și în calitate de discipoli. Printre cele mai mari dificultăți întâmpinate de către profesori de limbă română și de către studenți, în special cei străini, sunt cele ce țin de aspectul fonetic/ ortoepic și morfosintactic al limbii.

La nivel fonetic / ortoepic, o primă dificultate pentru studentul străin, care încearcă să pătrundă în universul lingvistic românesc, o reprezintă învățarea și pronunția tuturor celor 31 de litere ale alfabetului limbii române, dar, mai ales, a celor 5 caractere suplimentare, formate prin aplicarea semnelor diacritice (căciulă, circumflex, sedilă): *ă, â, î, ș, ț* - litere fără echivalente în alte limbi ale lumii.

¹ Catedra de limba română și terminologie medicală, USMF „Nicolae Testemițanu”, Chișinău, Republica Moldova, tatiana.trebes@usmf.md

O a doua dificultate, la nivel ortoepic, o constituie pronunția cuvintelor care conțin îmbinările de sunete *chi/che, ci/ce, ghe/ghi, ge/gi* – îmbinări care reprezintă o adevărată provocare și la nivel ortografic, dat fiind faptul că îmbinările *ch* și *gh* urmate de vocala „e” sau „i” vor reda consoanele **k** și **g**, prezente în alte limbi, și reproduc în scris un singur sunet, de exemplu: *cheag / k'ag, chiar / k'ar, gheată / g'ată, ghiozdan / g'ozdan*.

Derutant este și procesul de ortografiere și pronunție a diftongilor (*ia, ea, oa, âi, au, io*), triftongilor (*iau, eau, iei*), hiaturilor (*a/u, e/o, i/u, i/o, o/o*).

În limba română nu există o normă de plasare a accentului. Poziția acestuia diferă, fapt care reprezintă o altă dificultate de asimilare a limbii. De regulă, accentul este plasat pe una dintre ultimele două silabe ale cuvântului (*co-pac, ta-van, me-di-ci-nă, pa-ci-ent*) și, mai rar, pe antepenultima sau pe cea de-a patra silabă de la sfârșitul unui cuvânt.

Ținând cont de numărul considerabil de omograme atestate în limba română (*umbrele, acele, cântă*), trebuie să amintim că pronunțarea corectă a unui cuvânt este foarte importantă în comunicarea verbală, întrucât contribuie la redarea conținutului semnificativ și a formei gramaticale a acestuia. Pronunțarea corectă a literelor din alfabetul limbii române, utilizarea corectă, atât în vorbirea orală, cât și în cea scrisă, a îmbinărilor de sunete *chi/che, ci/ce, ghe/ghi, ge/gi*, a diftongilor, triftongilor și a hiaturilor reprezintă niște obstacole pe care un student trebuie să le depășească chiar de la primul contact cu limba română. De aceea, pentru a facilita procesul de recunoaștere și asimilare a acestor sunete, studenții/ cursanții vor stabili asocieri cu fonemele din limba lor maternă iar profesorul va propune modele de transcripție a sunetelor ce prezintă dificultăți de pronunție, apelând la simboluri recunoscute. De asemenea, pentru a depăși dificultățile întâmpinate în predarea și învățarea normelor fonetice ale unei limbi străine, profesorul poate recurge la efectuarea exercițiilor audio și, îndeosebi, la înregistrările audio cu suport video, care vor oferi studenților/ cursanților exemple autentice de vorbire corectă și vor contribui la evitarea confuziilor în asimilarea corectă a unor sunete sau cuvinte.

La nivel morfosintactic cele mai multe dificultăți de predare și a învățare a limbii române sunt puse de *flexiunea verbală, acordul în gen a adjectivului cu substantivul, declinarea substantivului la genitiv-dativ*.

Flexiunea verbală pune în fața studentului străin un set de dificultăți de asimilare, dat fiind faptul că forma cuvântului în limba română se modifică mult, iar alternanțele fonetice sunt dificil de explicat și de înțeles. Astfel, în dependență de modul cum își schimbă forma în timpul conjugării, verbele se impart în regulate (rădăcina rămâne neschimbată) și neregulate (rădăcina se modifică total sau parțial: *a fi, a avea, a vrea, a da, a sta, a lua, a bea, a mânca, a vedea, a usca*). Cele mai mari dificultăți în procesul de conjugare le prezintă indicativul prezent al verbelor. Un exemplu elocvent sunt verbele cu sufixul *-a* (conjugarea I). Modificările determinate de flexiunea acestor verbe pot fi ilustrate în următorul tabel:

Pers. I, singular	Pers. II, singular	Pers. III, singular
A intra – (eu) intru A da, a sta, a bea	A mișca – (tu) miști A împrușca, a număra, a spăla a cumpăra, a învăța, a semăna	A pleca – (el) pleacă a înota – (el) înoată

Ținând cont de fluctuațiile verbului în timpul conjugării, de multiplele excepții prezentate de conjugarea I, putem delimita 3 subgrupe:

- a (Ø)	- a (ez)	- a (ia)
Eu sper. (<i>a spera</i>) Eu învăț. (<i>a învăța</i>) Eu cant. (<i>a cânta</i>)	Eu păstrez. (a păstra) Eu desenez. (a desena) Eu studies. (a studia)	El taie. (a tăia)

Centrându-ne pe metodele de predare a flexiunii verbelor de conjugarea I, la modul indicativ, timpul prezent, inclusiv a celor care reprezintă excepții (*a da, a lua, a sta*), vom utiliza ciorchinele pentru redarea clară și concisă a celor trei subgrupe menționate.

În scopul consolidării materialului predat, precum și al actualizării sau evaluării cunoștințelor, va fi utilizată metoda exercițiului (completarea spațiilor libere cu forma corectă a verbului dat, alegerea variantei corecte din seria propusă ș.a.). Pentru a capta atenția studenților și, totodată, a le dezvolta imaginația și simțul critic, profesorul va apela la materiale ilustrative. Studenții vor fi divizați în grupuri mici sau perechi. Fiecare grup va primi câte o imagine redând diverse activități, de exemplu: *o persoană aleargă în parc, câțiva tineri așteaptă în stație sau studiază într-o sală de curs*. Studentul va alcătui enunțuri scurte în baza imaginii primite utilizând forma corectă a verbelor de conjugarea I.

Din setul de metode care nu doar facilitează și dinamizează procesul de studiu, dar au și un impact deosebit asupra cultivării simțului critic al studenților, distingem *Mozaicul* și *Cubul*. Aplicarea acestora în procesul de predare a verbului va solicita studentului nu doar să identifice și să utilizeze verbele de conjugarea I, dar și să-și argumenteze opțiunea.

În plan gramatical, o dificultate de predare a limbii române studenților străini o reprezintă și formarea modului conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a. Pentru a facilita asimilarea regulilor de utilizare corectă a acestei forme verbale, profesorul va face o prezentare a normelor de formare a modului conjunctiv, prezent, accentuând alternanțele vocalice atestate.

Indicativ, prezent, persoana a III-a	Conjunctiv, prezent, persoana a III-a
-ează > -eze	
lucrează traversează visează	să lucreze să traverseze să viseze
-ește, -ăște > -ească, -ască	
vorbește iubește urăște	să vorbească să iubească să urască
-ea > -e	
cheamă întreabă pleacă	să cheme să întrebe să plece
-e > -ea	
începe merge	să înceapă să meargă
-a > -e	
învăță spală	să învețe să spele
-e > -a	
iese vede	să iasă să vadă

O dificultate în predarea și asimilarea RLS o reprezintă și omonimia formelor cazuale, omonimia genitiv-dativ, pe de o parte, și nominativ-acuzativ, pe de altă parte. Cercetătoarea Gabriela Pană-Dindelegan consideră că „Omonimia generală genitiv-dativ se rezolvă aproape total în interiorul limbii române pe baze contextuale (sintactice): genitivul are ca regent un substantiv sau un pronume (ex. *răspunsul elevului, acesta al elevului*) sau poate fi selectat de o clasă precisă de prepoziții și de locuțiuni prepoziționale, în timp ce dativul are ca regent un verb, altul decât unul copulativ, un adjectiv, un adverb sau o interjecție (ex. *trimit elevului, îi trebuie elevului, util elevului, aidoma elevului, bravo elevului*) și este selectat de cu totul alte prepoziții.”

Trecând la explicarea genitivului, profesorul trebuie să menționeze că în limba română genitivul este strict posesiv (arată cui aparține obiectul posedat) și este, de obicei, post pus, față de substantivul pe care îl are ca regent (manualul *studentului*), iar în cazul în care lipsește articolul enclitic de la substantivul regent, substantivul la genitiv este precedat de articolul posesiv: manual *al studentului*.

De asemenea, profesorul trebuie să specifice că articolele posesive (**m: al – ai; f: a – ale; n: al – ale**) se acordă în gen și număr cu obiectul posedat (**substantivul 1**), care se află în fața posesorului (**substantivul 2**), și care se exprimă prin schema: obiect posedat → articol posesiv → posesorul. De exemplu: **masculin:** *student al universității; studenți ai universității*; **feminin:** *studentă a universității; studente ale universității*; **neutru:** *dictionar al studentului; dicționare ale studentului*. Aceste exemple au și scopul de a arata că schimbând forma obiectului posedat (de la singular la plural) se schimbă și articolul posesiv, cf.: *student al universității – studenți ai universității*.

De menționat că dacă obiectul posedat nu se schimbă, nici articolul posesiv nu se schimbă, cf.: **feminin:** *Studentă a facultății – studentă a facultăților; studente ale universității – studente ale universităților*; **masculin:** *student al facultății – student al facultăților; studenți ai facultății – studenți ai facultăților*; neutru: *manual al studentului; manual al studenților; manuale ale studentului – manuale ale studenților*.

Predarea declinării la genitiv a substantivelor cu articol hotărât (definit) se pornește de la explicarea faptului că articolul este atașat enclitic, oferindu-se exemple pentru fiecare gen al substantivului:

genul \ numărul	Singular	Plural	Exemple:
masculin (un – doi)	∅ +(u)lui	- i + lor	Medicului - medicilor
	-u + lui	-i + lor	Metrului -metrilor, membrului- membrilor
	-e+ lui	-i + lor	dintelui-dinților, arborelui – arborilor
	-i+(u)lui	-i + lor	ochiul – ochilor, genchiului – genunchilor

genul \ numărul	Singular	Plural	Exemple:
neutru (un – două)	∅ + (u)lui	-uri + lor	cursului- cursurilor, locului-locurilor
	∅ + (u)lui	-e+ lor	scaunului- scaunelor, cuvântului-cuvintelor
	-u + lui	-uri+ lor	lucrului – lucrurilor, cadoului – cadourilor
	-u + lui	-e+ lor	exemplului - exemplelor, liceului – liceelor
	-u + lui	-i+ lor	exercițiului – exercițiilor
	-i + (u)lui	-uri+ lor	taxiului – taxiurilor, meciului-meciurilor
	-e + lui	-e+ lor	numelui – numelor

În cazul declinării substantivelor de genul feminin, numărul singular, genitivul se va forma plecând de la forma de **plural + art. hot. -i**. Excepție de la această regulă vor face substantivele feminine cu terminația **-ie** precedată de o consoană, care formează genitivul sg. de la forma de singular:

genul \ numărul	Singular	Plural	Exemple:
feminine (o – două)	-ă	-e	Sg. fată → fete+i Pl. fete → fetelor
	-ă	-i	Sg. Sală → săli+i, Pl. săli → sălilor
	-e	-i	Sg. universitate → universități+i Pl. universități → universităților
	-e	-uri	Sg. mâncare → mâncării, Pl. Mâncăruri → mâncărilor
	-e	-e	Sg. Învățătoare → Învățătoare+i Pl. învățătoare → Învățătoarelor
	-ea	-e	Sg. Măsea → măsele+i, cafea → cafele+i Pl. cafele → cafelelor
	-a	-le	Sg. Basma → basmale+i Pl. basmale → basmalelor
	-ie	-i	Sg. Cheie → chei +i Pl. chei → cheilor
	(consoană) + -ie	-i	Sg. familie → familie+i Pl. familii → familiilor

Din perspectiva românei ca limbă străină, pentru a evita omonimia formelor cazuale genitiv-dativ, se va aminti că dativul, spre deosebire de genitiv, are ca regent *un verb, un adverb*, sau *interjecție și arată atribuirea: I-am dat studentei / studentului cartea. / Le-am sugerat studenților să citească mai mult.*

Anca Păunescu, în articolul *Metoda contrastivă în predarea limbii române ca limbă străină. Studiu de caz – predarea cazului dativ*, argumentează că explicarea și însușirea normelor de formare a dativului „urmează „pas cu pas” tehnicile consacrate ale acuzativului, din punctul de vedere al metodicii, și anume: recapitularea alternanțelor fonologice, pentru că și fdativul feminine se formează de la **plural (alternanță) + art. -i** și recapitularea categoriei gramaticale a numărului, întrucât, pe această ”porțiune” apare dificultatea, și anume: se pretinde formarea singularului, dar plecând de la plural, nu de la singular cum se practică în predare **LR ca LM.**

La nivel morfologic, o dificultate de asimilare a românei ca limbă străină o reprezintă și acordul în gen, număr și caz a adjectivului cu substantivul, mai ales, în situațiile când un adjectiv se raportează la mai multe substantive la genuri diferite, de exemplu: *Domnii și doamnele din sală au fost impresionați de prezentare.* În aceste cazuri, masculinul are prioritate și trebuie evitată poziționarea adjectivului imediat după substantivul la genul feminin, pentru a nu crea confuzii.

O altă dificultate reprezintă topica adjectivului în enunț, cf.: *săracul om – omul sărac.* În exemplul *săracul om*, adjectivul *sărac* are semnificația de *biet, nenorocit* și exprimă compătimire față de cineva, pe când în exemplul *omul sărac*, cuvântul *sărac* sugerează lipsa de bunuri materiale. Prin urmare, „chiar dacă ordinea pare a fi mai liberă decât în alte limbi, ca, de exemplu, engleza, nu toate configurațiile sunt posibile pentru toate tipurile de adjective; unele diferențe semantice se pot corela cu poziția adjectivelor, dar nu putem stabili reguli foarte stricte.” [<http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A455/pdf>]

2. Concluzii

Aspectele subtile, pe alocuri chiar controversate, ale sistemului fonetic, morfologic al unei limbi solicită atât profesorului, cât și studenților un grad sporit de prudență, responsabilitate și receptivitate. Opțiunea pentru o anumită metodă didactică este decisivă. Profesorul, facilitând înțelegerea și asimilarea inventarului de dificultăți prezentate de sistemul gramatical al unei limbi străine, apelează la metode didactice funcționale. Remarcăm, în această ordine de idei, eficiența exercițiilor, care, prin diversitatea lor, acoperă o varietate sporită de aspecte, de la alfabet la subtilități lexicale, dificil de însușit.

BIBLIOGRAFIE

- Brăescu, R.** Topica adjectivului în română. O perspectivă tipologică. Disponibil: <http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A455/pdf> (Accesat: 31.10.2017)
- Dindelegan, G.** 2016. *Gramatica de bază a limbii române*, București: Univers Enciclopedic.
- Dindelegan, G.** Dificultăți în identificarea cazului. // *Limba Română*, Nr. 1, anul XIII, 2003. Disponibil: <http://limbaromana.md/index.php?go=articole&printversion=1&n=2642> (Accesat: 31.10.2017)
- Păunescu A.,** Metoda directă versus metoda contrastivă în predarea limbii române ca limbă străină. Studiu de caz-predarea cazului dativ. Disponibil: http://www.upm.ro/facultati_departamente/stiinte_litere/conferinte/situl_integrare_europeana/Lucrari5/IETM5_Part48.pdf (Accesat: 31.10.2017)

BIODATA

Argentina Chiriac, PhD is Reader with the State University of Medicine and Pharmacy "Nicolae Testemițanu", in Chișinău, the Republic of Moldova, and Head of the Department of Romanian and Medical Terminology. She conducts courses on Applied Romanian language and medical terminology to groups of local and foreign students from all faculties. Her research interests include intercultural aspects of language teaching and learning, as well as the quality dimension of language education.

Victoria Vîntu is Lecturer in the Department of Romanian and Medical Terminology, at the State University of Medicine and Pharmacy "Nicolae Testemițanu", in Chișinău, the Republic of Moldova. She teaches Applied Romanian language to local and international students. She holds a MA and PhD in Philology. She has published articles on Romanian literature and on language didactics. She is co-author of textbooks on Romanian for foreign students with different level of language.

Tatiana Trebeș is Lecturer in the Department of Romanian and Medical Terminology, at the State University of Medicine and Pharmacy "Nicolae Testemițanu", in Chișinău, the Republic of Moldova. She teaches Applied Romanian language to international students. She is co-author of didactic books on Romanian for foreign students with different level of language.